RYSZARD DOMAŃSKI

STUDIA EUROPEJSKIE NOWA SPECJALNOŚĆ DYDAKTYCZNA I NAUKOWA

Europa stała się fascynującym przedmiotem studiów. Tworzone są nowe europejskie struktury gospodarcze, polityczne i społeczne nie znane w dotychczasowej historii kontynentu. Jak dotąd, mimo sprzeczności interesów, tarć i konfliktów, działają one sprawnie i stają się ważnym czynnikiem rozwoju Europy. Na wielu uniwersytetach zachodnioeuropejskich rozwinęły się już studia europejskie jako odrębny kierunek dydaktyczny. W Polsce podejmuje się wielorakie inicjatywy zmierzające w tym kierunku. W bieżącym roku akademickim specjalność pn. Studia Europejskie została ustanowiona w poznańskiej Akademii Ekonomicznej.

Jest wiele powodów, dla których studia europejskie są potrzebne. Przyszłość Polski zależy coraz bardziej od kontaktów z partnerami europejskimi. Działalności gospodarcze, polityczne i społeczne kraju, jak również indywidualne losy Polaków coraz częściej będą miały wymiary europejskie. Potrzebna więc jest głębsza znajomość problemów europejskich, pełniejsza „świadomość Europy", aby działalności te rozwijały się we właściwych kierunkach, a jednostki mogły lepiej wykorzystywać sposobności, jakie powstaną wraz ze stowarzyszeniem, a następnie członkostwem Polski we Wspólnotach Europejskich.

Wiele problemów, z którymi boryka się Polska, występowało lub nadal występuje również w innych krajach europejskich. Dotyczy to np. upadku tradycyjnych gałęzi przemysłu, zmian demograficznych, napięć między różnymi grupami społecznymi, zanieczyszczenia środowiska, decentralizacji administracji państwowej i rozwoju samorządu terytorialnego itd. Coraz więcej polskich spraw można więc i trzeba oglądać z perspektywy europejskiej.

Złożoność problemów towarzyszących procesom europejskim jest wyczuwana dość powszechnie, ale ich znajomość mają tylko jednostki. Trzeba rozszerzać grono specjalistów w tej dziedzinie. Kształcenie na poziomie wyższym jest tym bardziej potrzebne, że złożoność ta będzie rosła, w miarę jak procesy integracyjne będą obejmować coraz nowe kraje o różnej tradycji, strukturze gospodarczej, instytucjach społecznych, kulturze. Wiele komplikacji wystąpi również w procesach już zapoczątkowanych przez 12 członków Wspólnoty Europejskiej. Zaznaczają się one szczególnie ostro w harmonizowaniu polityki rolnej oraz w dyskutowaniu problemów wspólnej waluty i unii

politycznej. Bez obawy o przesadę można stwierdzić, że Europa jest obecnie laboratorium najbardziej twórczych przemian gospodarczych, społecznych i politycznych.

Akademia Ekonomiczna w Poznaniu ma dobre warunki do prowadzenia takich studiów. Przede wszystkim dysponuje kadrą młodych naukowców, którzy rozszerzyli swoje kwalifikacje merytoryczne i językowe na zagranicznych uniwersytetach. Ma też liczną kadrę lektorów języków obcych. Niedawno uruchomione zostało Centrum Dokumentacji i Badań EWG. Wcześniej nawiązano już kontakty z uniwersytetami zagranicznymi prowadzącymi podobne studia, dzięki czemu możliwe jest dalsze kształcenie kadry naukowej i podejmowanie starań o rozszerzenie zagranicznych praktyk studenckich. Specjalizacja dydaktyczna na wyższych latach studiów będzie polegać na pogłębianiu znajomości poszczególnych problemów wspólnotowych lub krajów europejskich w powiązaniu z językiem obcym odpowiednim dla tych problemów i krajów.

Studia europejskie jako specjalność dydaktyczna i naukowa mają charakter obszarowy i wielodyscyplinowy. Za przedmiot mają obszar europejski. W poznawaniu różnorodnej problematyki tego obszaru i upowszechnianiu wiedzy o nim uczestniczą różne dyscypliny, a plany studiów, oprócz przedmiotów ekonomicznych odgrywających rolę podstawową, obejmują przedmioty orientujące studentów w zagadnieniach prawa międzynarodowego, współpracy ekologicznej, polityki społecznej, doktryn politycznych, kontaktów międzykulturowych. Do zestawu przedmiotów ekonomicznych między innymi wchodzą: instytucje EWG, polityka gospodarcza krajów i Wspólnot Europejskich, systemy finansowe, przepływy kapitałów, zarządzanie przedsiębiorstwami narodowymi i wielonarodowymi, rynki pracy, współpraca międzyregionalna. Istnieje możliwość odbywania jednego semestru studiów na Uniwersytecie Europejskim we Frankfurcie nad Odrą.

Ustanawiając nową specjalność, kierownictwo Akademii Ekonomicznej brało pod uwagę doświadczenia uniwersytetów zachodnioeuropejskich w zakresie zawodowych karier absolwentów. Studia europejskie nie mają tam na celu przygotowania studentów do jakiegoś jednego zawodu. Wyposażają one absolwentów w wiele umiejętności analitycznych i praktycznych umożliwiających karierę w różnych zawodach. Według informacji uzyskanych z Uniwersytetu w Bradford, 60% absolwentów rozpoczyna pracę w Wielkiej Brytanii, w tym połowa na stanowiskach przygotowujących do funkcji kierowniczych. Około 10% bezpośrednio po studiach znajduje pracę za granicą. 20% podejmuje dalsze studia z zamiarem prowadzenia badań naukowych lub podwyższenia kwalifikacji w zawodzie tłumacza, eksperta marketingowego i bankowego. Część absolwentów zmienia szybko pracę i przyspiesza karierę. A oto kilka przykładów karier pierwszych absolwentów studiów europejskich na Uniwersytecie Bradford: rzecznik prasowy w Parlamencie Europejskim, szef Działu Wizyt i Seminariów w kwaterze głównej NATO, korespondent gazety Agra Europe, dyrektor firmy specjalizującej się w handlu z Europą Wschodnią,

syndyk miejski, ekspert ośrodka informacji naukowej i ekonomicznej, specjalista w dziedzinie korespondencji zagranicznej. Więcej niż połowa absolwentów praktycznie wykorzystuje zdobytą w czasie studiów znajomość języków obcych. Sytuacja na rynku pracy jest zmienna, ale większość absolwentów znajduje pracę, która daje im satysfakcję.

Nowa specjalność dydaktyczna i naukowa wymaga wielorakiego wspierania. Jednym z czynników wspierających są wydawnictwa o profilu odpowiadającym specjalności. Powinny one udostępniać teksty dydaktyczne pomocne w prowadzeniu zajęć oraz prezentować wyniki badań zespołu naukowców uprawiających nową specjalność.

Niniejszy zeszyt otwiera nowy tytuł wydawniczy z serii Zeszytów Naukowych Akademii Ekonomicznej w Poznaniu. Przedstawione są w nim artykuły pracowników, którzy już wcześniej interesowali się problematyką europejską. Zachęcam wszystkich nowo pozyskanych dla specjalności naukowców, by przyłączyli się do tej inicjatywy wydawniczej.